

Боротьба поза межами татамі

Відвертий діалог із народним депутатом
Вадимом Коротюком

Розмову веде **Олена ГУТЯНСЬКА**

– Вадиме Івановичу, ви – майстер спорту СРСР з боротьби дзюдо. У яких випадках ви могли б застосувати силу за межами татамі? І чи доводилося вам це робити?

– На превеликий жаль. І не раз. У тих ситуаціях, коли на шляху траплявся нахаба, який кривдив слабшого за себе. Тоді я заступався і змушений був застосовувати силу. Але ніколи нікого не скалічив. Східні єдиноборства – це насамперед висока філософія. Перш ніж надіти кімоно й стати на татамі, борці пізнають її і проходять психологічну підготовку. Тому, навіть застосовуючи силу в нестандартних ситуаціях, ми (можливо, вже автоматично) контролюємо себе, аби не травмувати людину чи не завдати непоправної шкоди її здоров'ю. Траплялися доволі жорсткі сутички. Наприклад, 1989 року, захищаючи на вечірній віденській вулиці молоде польське подружжя від насильства, я дістав удар ножем (на глибину 14 см). Потім були складна операція, порушення кримінальної справи, суд, і винних (це виявилися африканці) депортували з Австрії. На превеликий жаль, сьогодні бійцівські навички доводиться застосовувати навіть у Верховній Раді.

– Я саме про це хочу запитати. Людина, яка йшла до парламенту творити закони, потрапляє в екстремальну ситуацію і змушена перебувати в стані постійного стресу... Що потрібно, аби почуватися в такій обстановці адекватно?

– У Верховній Раді постійно точиться боротьба політичних сил, окремих людей. Кожен захищає свою позицію, кожен переживає за те, який вигляд його політична сила матиме перед виборцями... Тому й відбувається таке протистояння. Деякі з моїх колег, що працюють у парламенті два, три

скликання і більше, вже не спалахують у ситуаціях, у яких на початку свого депутатства, мабуть, зреагували б зовсім інакше. Можливо, отримавши такий парламентський досвід, вони просто змирилися, вирішивши: «поб'ємося» чи ні, однаково це нічого не змінить. Тобто, кажучи спортивною мовою, певною мірою перегоріли.

Моє «бойове хрещення» в парламенті відбулося під час таємного голосування за кандидатуру Арсенія Яценюка на посаду Голови ВР. Тоді було жорстке протистояння із застосуванням фізичної сили. Я опинився в епіцентрі, і мені довелося захищати урни, які наші опоненти намагалися розбити. Була шалена атака, а ми розуміли: якщо урни справді розіб'ють, то голосування визнають не дійсним, перенесуть на інший день. Або якщо протягом години ми не пройдемо процедуру, то дві фракції – БЮТ і НСНУ – не проголосують і в цьому разі вибори також будуть недейсними. Тож треба було, з одного боку, стримувати нападників, а з другого – забезпечувати проходження депутатів для голосування.

– Розкажіть, будь ласка, про себе.

– Я народився в Дніпродзержинську. Це місто трудової слави. Великий металургійний комбінат, кілька хімічних комбінатів, потужна оборонна продукція... Одне слово, було чим пишатися. Завжди згадую, як пізно ввечері після тренування йшов через площу Леніна, а в цей час на комбінаті імені Дзержинського саме робили плавку, виливалася сталь, така стояла заграда! У місті працювало багато спортивних секцій: боротьба, бокс, штанга, веслування, легка атлетика, теніс. Дзю-до я обрав у 14 років. Став майстром спорту СРСР. Періодично виходжу на татами й нині.

Сім'я жила в колишньому козацькому селищі Карнаухівка (був такий козак на ім'я Карнаух). Надзвичайно мальовничому, в яблуневих та вишневих садах, з чудовим Дніпром, на якому пройшли мої дитинство і юність. Ми росли здорові та міцні. Звідти я й пішов до армії. Служив у спецпідрозділі військ МВС СРСР. Туди брали хлопців, вищих за 177–178 см, всі вони мали досягнення в спорті...

– А що було після армії?

– Навчаючись на четвертому курсі в Дніпропетровському інституті фізкульту-

тури і спорту, я усвідомив, що вже не бачу себе тренером і викладачем. Тому перевівся до Київського інституту народного господарства і закінчив його за спеціальністю «промислове планування». З 1989-го кілька років працював за кордоном – спочатку в Австрії, потім у Канаді. У Національній хокейній лізі займався менеджментом у спорті. Робота була надзвичайно цікава. Два тижні працював в офісі, два наступні – літав до різних міст США і Канади...

– Як це було пов'язано з Україною?

– На той час наші українські хокеїсти – Олександр Гаденюк та інші, які народилися в Україні, грали в київському «Соколі», у складі збірної Союзу, а коли СРСР розпався, потрапили до Національної хокейної ліги. Я працював в одній із найбільш професійних груп («Pro-Rep Group») і відповідав за європейський дивізіон хокеїстів.

Канада – чудова країна. Мені хотілося б, аби Україна звернула більшу увагу на неї і запозичила те, що є в ній

«Те, що я виношував у своїх думках, починало збуватися»

корисного і повчального. Відсутність конфліктів, дуже високі стандарти життя. Щойно стаєш ногою на канадську землю, одразу відчуваєш: ця країна тебе ніколи не скривдить. Я почувався дуже комфортно. За 7–9 місяців цілком пристойно вивчив англійську, вільно розмовляю. Мав багато друзів-канадців, які мені допомагали. Повернувшись до України, почав займатися бізнесом.

– Яким саме?

– Мав систему АЗС, був нафто трейдером, переробляв нафту на українських заводах, був власником великої транспортної компанії, що здійснювала міжнародні перевезення (сьогодні нею управляє мій син Дмитро).

– Отже, між роботою в Канаді і в парламенті ви були бізнесменом. І що ж привело вас у біле воїнство з гарячим серцем?

– Я сам не раз замислювався над цим питанням і подумки «пробігав» цей шлях. З Юлією Володимирівною я познайомився ще за часів її роботи в бізнесі. Знайомство було не близьке,

ми знали одне одного візуально. Тоді Дніпропетровщина була агрофрована. За президентства Кучми бізнесмени якось змирилися з тим, що вже не може бути й не буде в країні жодних змін. А мені дуже хотілося змін, я навіть інколи шкодував, що повернувся з Канади. І коли сталася помаранчева революція, підсвідомо розумів: іде Кучма – і ми мусимо у своїй країні змінити геть усе, бо далі так жити не зможемо. Те, що я виношував у своїх думках, починало збуватися.

Юлія Тимошенко завжди була в полі зору дніпропетровських бізнесменів, ми захоплювалися тим, як вона відважно бореться, як зростає її політичний авторитет. Скажу відверто: мені завжди дуже хотілося допомогти їй, підставити плече, але тоді я ще не розумів, як і що можу зробити. До того ж, ніхто мене й не кликав. Але настав час, коли покликали.

Це був кінець 2004 – початок 2005 року. Я став членом партії «Батьківщина». Спочатку думав, що від мене чекають фінансової підтримки, вирішення якихось кадрових питань, натомість буквально в лічені дні я став начальником виборчого штабу Бабушкінського району Дніпропетровська і за два тижні – першим заступником начальника штабу області.

Для мене це було цілковитою несподіванкою. Штаб тоді очолював нинішній керівник фракції БЮТ Іван Григорович Кириленко. У перерві однієї з робочих нарад він підійшов до мене, взяв за руку і сказав: «На те, що ти зараз від мене почувеш, маєш сказати тільки одне слово: «Згоден», більше я нічого чути не хочу. Завтра з 9-ї ранку ти стаєш першим заступником керівника виборчого штабу БЮТ у Дніпропетровській області. Багато кадрових питань відаємо у твої руки. Ти мусиш організувати все абсолютно по-іншому». Після тієї розмови я не спав цілу ніч...

– Ви уявляли собі, що все-таки можете сказати «ні»?

– Я достатньо сильна людина, і «ні» було б розцінене як моя слабкість. До того ж, я вже був у політичній силі і мав бути готовим до того, що будь-коли може надійти пропозиція, яку я муситиму прийняти. Моя Валентина – золота дружина, завжди розуміє мене і підтримує. І тієї безсонної ночі вона сказала:

«Заспокойся. Ти пішов – і маєш нести відповідальність. Все в тебе, як завжди, вийде».

Так я став одним із партійних керівників області, і все в нас справді вийшло. То був найважчий період виборчої кампанії, я і політична команда організували візити Юлії Володимирівни від трапу до трапу. Я набув у цій новій ролі величезного досвіду. Дуже багато мені дало спілкування з Іваном Григоровичем, унікальною людиною, великим політиком, якого я вважаю своїм політичним учителем. Спілкувався з іншими політиками з «Батьківщини», які приїздили до Дніпропетровська, і все це якось так мене надихнуло, що будь-які сумніви в правильності прийнятого рішення зникли.

Саме тоді я став депутатом Дніпропетровської міської ради. Результат на виборах до міськради виявився одним з найкращих. Іван Григорович попросив мене спрямувати зусилля на роботу в Дніпропетровську. Отже, я залишався в партії і разом з Антоніною Миколаївною Ульяхіною, заступником якої я був, мав готувати обласну парторганізацію до наступних виборів. Колектив моїх підприємств чекав на мене, під час виборчої кампанії всі переймалися моїми справами, допомагали мені, працювали фактично на вибори, однак я змушений був сказати, що йду з бізнесу, а виконавчим директором буде мій брат (син тоді ще був студентом).

На мої плечі лягли нові завдання. Наша політична сила, мабуть, єдина в міжсезоння не дримає: щоденна робота, розгорнута інфраструктура партії, наради, діяльність депутатів у закріплених за ними округах, прийом громадян, протестні акції... Усе це довелося пройти. І коли стався розпуск парламенту п'ятого скликання, реально ми вже сформували сильну дніпропетровську команду. З 4–6% на виборах 2004-го вона піднялася у 2006-му до 16%, а у 2007-му виборола понад 21%.

– А коли на заклик свого лідера депутати від БЮТ поклали свої мандати і ніхто не міг стовідсотково передбачити, чим завершаться позачергові вибори 2007-го, що відчували дніпропетровці?

– Це люди, дуже близькі до Юлії Володимирівни. Вони знають, що Тимо-

шенко бачить на 5–6 кроків уперед і якщо інколи говорить речі, у які важко повірити, все одно мине час – і станеться саме так, як вона передбачала. Тому, коли знадобилося скласти мандати, у жодного не затремтіла рука.

– Наскільки в Юлії Володимирівни вистачить терпіння й звязаності в теперішній ситуації, коли вона весь час «під прицілом»?

– Це її природний стан. Коли її атакують, вона стає стократ сильнішою. Тому ті, хто це робить, сподіваючись на успіх, припускаються великої помилки.

Останні перипетії з газом ще раз показали волю Тимошенко. Всі скиглять, стогнуть, нагнітається істерія, Купріянов щодня видає нові попередження, а вона, добре знаючи газову галузь, основні принципи газових поставок і в Україну, і до Європи, виявляє стійкість, незворушність і керується інтересами своєї країни. Це не гучні слова – це справді так. Путін – не простий переговорник, але я переконаний, що він теж відчуває в Тимошенко сильну особистість і знає, що йому ще доведеться з нею працювати і все ще попереду. Мине трохи часу, і це вже будуть інші зустрічі й цілком інша сторінка історії України та Росії. Спільна робота двох прем'єрів, поза сумнівом, буде конструктивною.

– Вадиме Івановичу, торік ви прийшли до Верховної Ради. Наві-

що? Що реально ви можете зробити в бюджетному комітеті? Над якими законопроектами працюєте особисто?

– У міськраді я зіткнувся з багатьма проблемами міста. Я вважав себе непоганим депутатом, піднімав людей і брав участь у багатьох долях, допомагав, приймав рішення, але в якийсь момент на прикладі свого міста побачив, як занепала країна. Все розвалено, навіть ліфти не працюють (в одному лише Бабушкінському районі таких 220). У багатоповерхівках пенсіонери не можуть комфортно пересуватися всередині під'їзду. До мене звернулася жінка-інвалід: вона взагалі не може вийти на вулицю, бо мешкає на дев'ятому поверсі, і в разі гострої потреби її якось зносять униз сусіди... І я зрозумів, що на рівні міського депутата ніколи не зможу ефективно допомогти. На той час я вже був готовий до більшого. До всього того, про що я вже розповів, додалася праця помічником народного депутата Григорія Омельченка, що саме по собі було доброю школою. Одне слово, я, так би мовити, дозрів і, коли дізнався, що мене делегують від Дніпропетровської області до Верховної Ради, вже не вагався.

Буквально кілька слів про Дніпропетровщину. Ця область із величезним промисловим потенціалом є одним із головних донорів державного бюджету.

Справжня кузня кадрів, вона дала країні чимало визначних людей, політиків, ефективних господарників, міністрів та їхніх заступників. Цей потенціал значною мірою втрачено, і сьогодні ми все робимо для того, аби його відродити. Вперше за останні 10 років 13 народних депутатів України (бютівців) прийшли з Дніпропетровської області до парламенту і працюють у ключових комітетах. Це дніпропетровська команда Блоку Юлії Тимошенко у Верховній Раді. Юлія Володимирівна запрошує до співпраці найкращі, перевірені кадри. Тільки один приклад. Заступником міністра транспорту і зв'язку до уряду Тимошенко прийшов Анатолій Володимирович Клименко. До того сім років він був заступником мера Дніпропетровська, чотири роки – заступником глави облдержадміністрації, був народним депутатом четвертого скликання. Юлія Володимирівна запросила його, він став поруч із нею і сьогодні дуже ефективно працює в міністерстві, тягне величезний віз проблем, що залишилися після Рудковського та інших міністрів.

– У парламенті ви працюєте в бюджетному комітеті...

– Це також був нелегкий вибір і безсонна ніч. Прийняли рішення, що я маю туди йти, спочатку – один з команди. Я знав, що це один із найвідповідальніших комітетів у ВР, і приміряв його до себе: зможу чи не зможу – все-таки це бюджет країни та інші дуже непрості проблеми... Добре, коли є друзі, які в тебе вірять. Поплескали по плечу: «Не переймайся, не боги горщики ліплять. Іди». І я пішов. Отже, працюю в бюджетному комітеті, до того ж входжу до складу Постійної делегації в Парламентській асамблеї НАТО.

– До яких законопроектів доклали руку і знання?

– Один з останніх підготовлених мною законопроектів – екологічний. Він стосується українських міст, які прийматимуть Євро-2012. Я вважаю, що це Бог нам дає, з одного боку, велике випробування, а з другого – колосальні можливості. Країни, що готували та проводили в себе заходи такого рівня, як правило, робили кілька істотних кроків уперед. У законопроекті пропонується так звані екологічні збори стовідсотково залишати в згаданих містах. Ці гроші

мають бути спрямовані на поліпшення екологічної ситуації, оздоровлення довкілля шляхом розробки та реалізації спеціальних програм. Водночас це певний пілотний проект, на якому можемо подивитися: а що ж ми насправді здатні зробити в наших містах? Усі мери це підтримують, я навіть не чекав, що законо-

«Прем'єрові треба підставляти плече, а не ногу»

проект виявиться таким резонансним. Тепер основне завдання – розробити відповідні програми, аби чітко розуміти, на що витрачаються залишені в місті кошти.

Другий законопроект, роботу над яким я щойно закінчив, стосується питань енергозбереження. Я абсолютно чітко знаю: невдовзі ми купуватимемо газ по 315 або 350 доларів. А тому мусимо до цього готуватися. Я пропоную з 2010 року заборонити будівництво нових котеджних, багатоквартирних будинків, офісних споруд без нагрівальних бачків із сонячними батареями на дахах. Особливо у південних районах країни, ближче до центральних, де багато сонця. Греція, Туреччина, інші країни успішно це практикують. Такі заходи дадуть велику економію енергоресурсів.

– Президент доволі часто звертається до прем'єра, вимагаючи

збільшити фінансування на одне, друге, третє... Але ж є певні рамки і можливості.

– Те, про що ви говорите, і є однією з великих проблем при нинішньому коригуванні бюджету. Прийшов прем'єр, який може отримати в скарбницю значно більше грошей і знає, як це зробити. Вже сьогодні митниця демонструє неймовірні показники збирання грошей. ДПА дещо відстає, але також виходить на гідний рівень. Тільки наповнивши бюджет, можна щось витрачати додатково. І прем'єрові треба підставляти плече, а не ногу.

– А прем'єр має право цих вимог і вказівок не враховувати?

– Має. Адже вона відповідає за економічний блок. Водночас ми винесли уроки з коаліції 2005 року. Сьогодні ми терплячіші, терпиміші, усвідомлюємо, що до багатьох питань маємо ставитися з розумінням. Відбуваються дискусії, висловлюють неоднозначні думки колеги по коаліції, проблемою (можливо, найголовнішою) є поведінка президентського секретаріату, але запас міцності в нас великий. Не все, певна річ, бездоганно, існує багато проблем, але я думаю, що Юлія Володимирівна має якнайдовше залишатися прем'єром, тоді і уряд працюватиме системніше, і зміни країна відчує.

– Дякую за розмову.